

Online bijeenkomst: Premie, toeslag, Wet Toekomst Pensioenen

14 december 2023

Online bijeenkomst 14 december

Vooraf

Omwille van de verbinding graag microfoon en video uitschakelen

De ingezonden vragen beantwoorden we tijdens deze bijeenkomst, of persoonlijk via e-mail of telefoon

Vragen tijdens de presentatie? Graag! Stel ze in de chat. Antwoorden komen ook via de chat, bij de vragenblokjes tijdens de bijeenkomst óf later na afloop van de bijeenkomst

De bijeenkomst wordt opgenomen om later terug te kijken (komt ook op de website van PPF)

Online bijeenkomst 14 december

Programma

1.	Introductie en overzicht ingezonden vragen	10.00 – 10.05 uur
2.	Financiële positie fonds en Premie 2024	10.05 – 10.15 uur
3.	Toeslag 2024	10.15 – 10.30 uur
4.	Wet Toekomst Pensioenen	10.30 – 10.50 uur
5.	Afsluiting	10.50 – 11.00 uur

Online bijeenkomst 14 december

Welkom namens het bestuur (per 14-12-2023)

Emile Toes

Pieter Kasse

Tinka den
Arend

Wim van
Manen

Lieke van der
Horst

Loes Frehen

Pim Lausberg

Evelien
Sangers

Dominique Busch

Verantwoordingsorgaan (per 14-12-2023)

Anouk Paulissen

Natasja de Weijer

Regina
Schoutsen

Arjan de Zeeuw

Caroline Bruls

Douwe Swierstra

Anna Szymkiewicz

En de Raad van Toezicht

Annemiek Vollenbroek

Dick Vis

Ronald Heijn

Ingezonden vragen

Er zijn in totaal 64 vragen vooraf gesteld. Vragen waar we nu niet nader op in gaan worden op een later tijdstip persoonlijk besproken met de vragensteller.

<u>Onderwerp</u>	<u>Vragen</u>	<u>Wanneer beantwoord?</u>
WTP	65%	Tijdens deze sessie
Beleggen onder WTP	3%	Een volgende bijeenkomst
Indexatie	16%	Tijdens deze sessie
Premie	2%	Tijdens deze sessie
Diversen	14%	Komen we individueel op terug

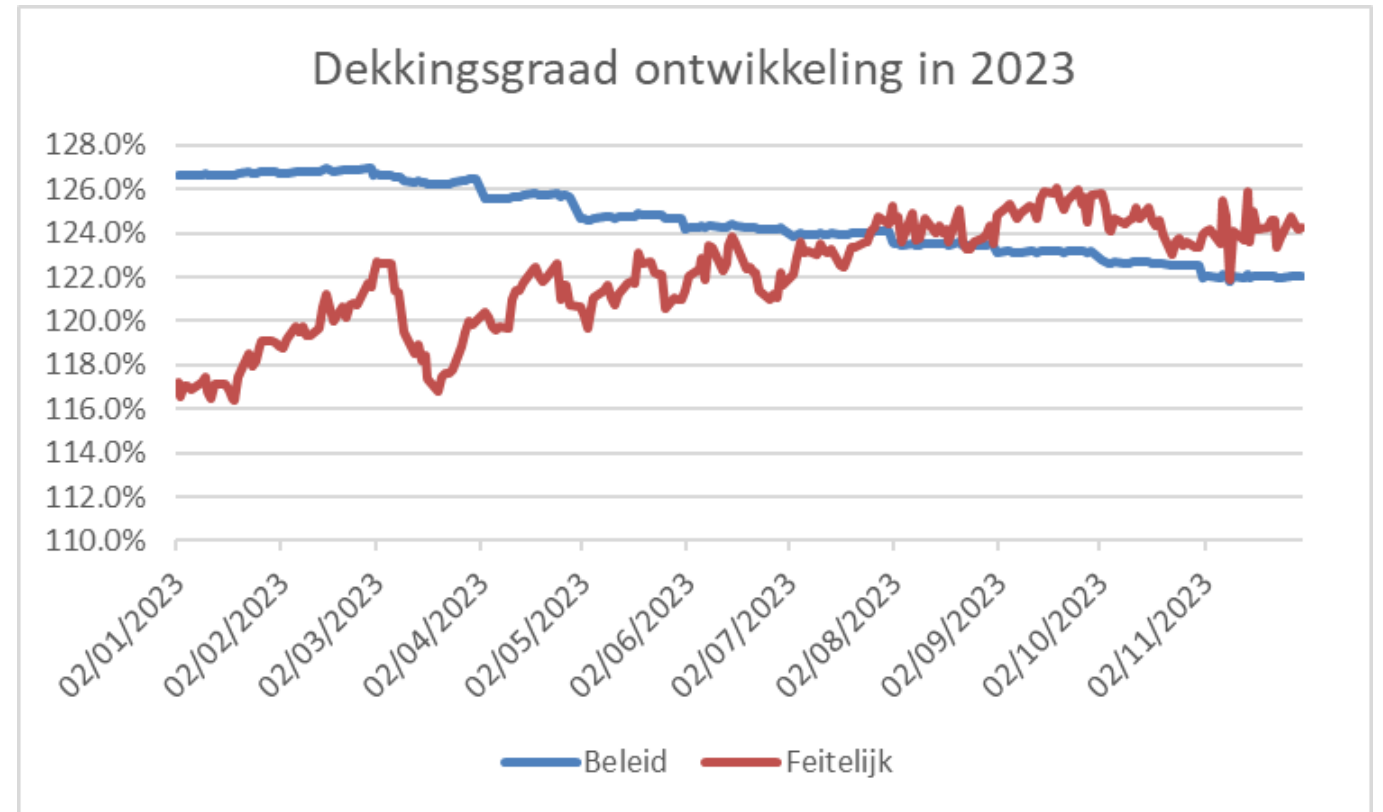
Personeelspensioenfonds

Financiële positie

Pieter Kasse

Financiële positie

- Feitelijke dekkinggraad fors gestegen tot **124,2%** eind november (+5,3%-punt vanaf begin dit jaar).
 - Rente is gestegen tot 3,1%
 - Rendement t/m 3de kwartaal: -2,9%
 - Vermogen: 1.284 miljoen euro
- Beleidsdekkinggraad dalend omdat hoge feitelijke dekkinggraden uit 2022 (van rond 130%) eruit lopen in de 12maands middeling
- Géén korting per 01-01-2024, maar wel een toeslag
- Dekkinggraad op invaarmoment rond de 120% betekent dat we alle invaardoelen geheel of gedeeltelijk kunnen realiseren
 - Belang de dekkinggraad te beschermen

Personeelspensioenfonds

Premie 2024

Pieter Kasse

Personeelspensioenfonds

Premie 2024

- Het bestuur heeft de premie vastgesteld op **27,0%** van de pensioengrondslag; deze blijft dus gelijk ten opzichte van 2023.
 - Premie die je zelf betaalt (1/3 deel) ook vergelijkbaar met 2023

<u>Jaar</u>	<u>Premie</u>
2020	28%
2021	29,5% (max)
2022	27%
2023	27%
2024	27%

- Stabiliteit en overgang naar nieuwe stelsel doorslaggevend voor gelijk houden van de premie
- De premie-egalisatie reserve zal gedeeltelijk worden aangesproken (2 mln. van de 6,9 mln.)
- Bij besluitvorming ook gekeken naar toekomstig stelsel – sociale partners hebben een premie van 27% afgesproken voor het nieuwe stelsel
- ABP hanteert voor 2024 ook een premie van 27%

Personeelspensioenfonds

Toeslag 2024

Pieter Kasse

Beleid van PPF APG:

- Indexatie op basis van de beleidsdekkingsgraad van september
- Wat kan er toekomstbestendig aan indexatie gegeven worden
- Voor niet-actieven de prijsinflatie
- Voor actieven het maximum van loon- en prijsinflatie

Volgens het beleid zou de uitkomst als volgt zijn:

Realisatie bij ongewijzigd beleid

- 123,2%
- 42% van de index
- Prijsinflatie (CPI) 0,2%
- Looninflatie (CAO APG) 5,0%

Actieven:	2,12%
Niet-actieven:	0,08%

Onze observaties:

- Grote verschillen tussen loon- en prijsinflatie....leiden tot grote verschillen tussen actieven en niet-actieven
- 0,08% indexatie roept verontwaardiging op, is het de moeite waard en het staat in schril contrast met de 10% afgelopen jaar
- Looninflatie 2023 is het gevolg van de hoge prijsinflatie van 2022. Profiteren actieven dan niet 2 keer?
- Kortom, zijn verschillen in indexaties voor actieven en inactieven dit jaar verdedigbaar?

Maar er speelde nog meer: Verlenging van de wettelijke verruiming voor toeslagverlening!

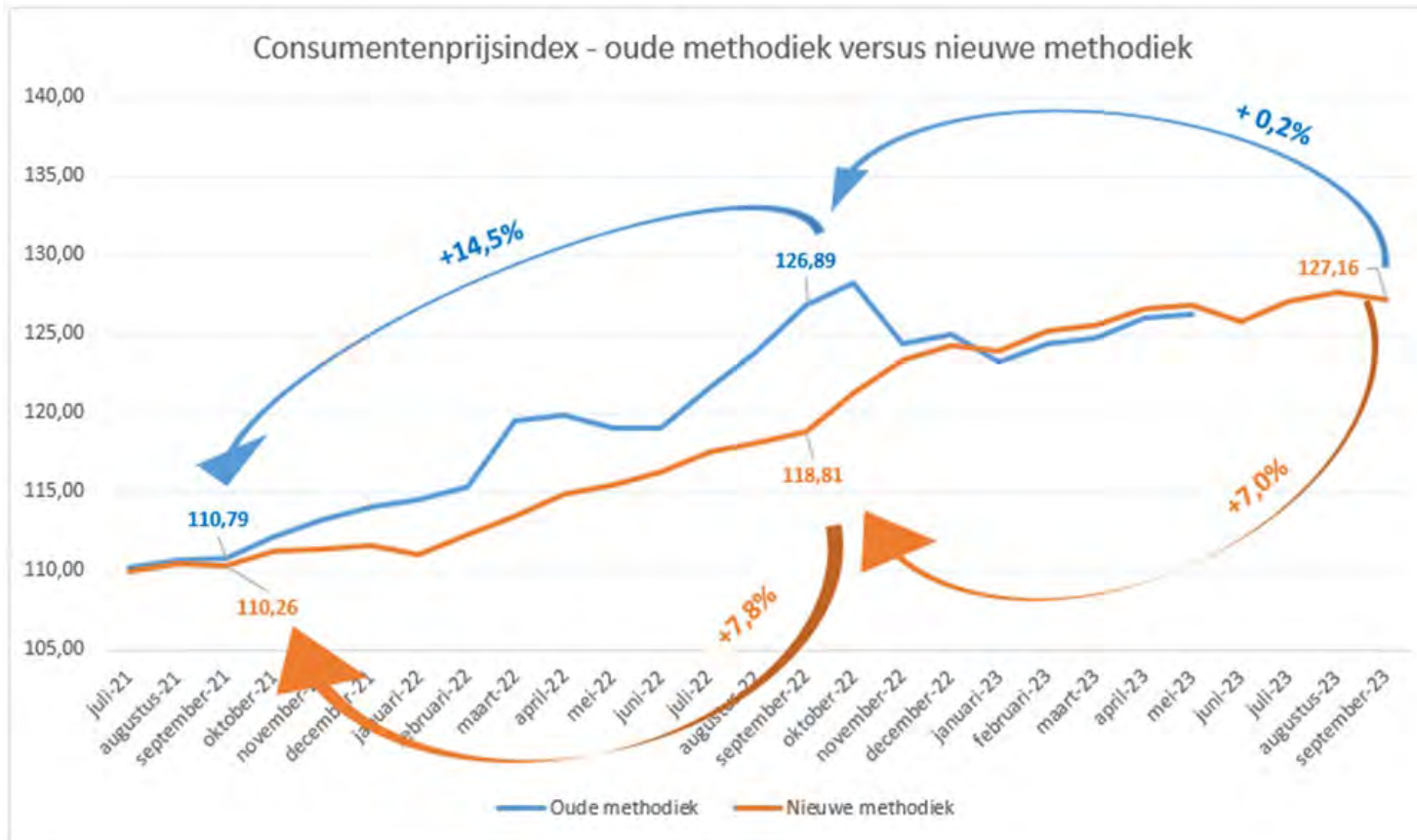
Personeelspensioenfonds

Wettelijke verruiming

- Verruiming betekent dat de strenge FTK regels niet meer van toepassing zijn
 - Geen toekomstbestendige indexatie / Indexatie boven beleidsdekkingsgraad van 105% mogelijk (ipv 110%)
 - Mogelijkheid om ook een deel van de niet benutte toeslag alsnog toe te kennen
- Verruiming van indexatie is al langer mogelijk (cijfers PPF APG):
 - 1/9/2022 2,7%
 - 1/1/2023 10%
- Voor de indexatie 2024 zou het onverkort toepassen van de verruiming:
 - Actieven: 5%
 - Niet-actieven: 0,2%

Meten van inflatie

- De inflatie in 2022 werd door CBS overschat door stijging van de prijs van (nieuwe) energiecontracten
- Herrekende cijfers sluiten meer aan bij de ervaren prijsstijgingen door consumenten
- Het ligt voor de hand de situatie van 2022 en 2023 integraal te beschouwen

Over 2 jaar is de cumulatieve inflatie van beide methoden vergelijkbaar

Uitgaande van de herrekende inflatiecijfers:

- Zou de (verruimde) indexatie per 1-1-2023 niet 10% zijn maar 7,8%
- Zou de (FTK) indexatie per 1-1-2024 niet 0,2% zijn maar 3,4%
- Dit geldt voor actieven en niet-actieven (omdat de herrekende prijsinflatiecijfers > looninflaties)

Uitgaande van de indexatie van 10% in 2023 zou dan voor 2024 1,5% resteren

Verschillende varianten lagen voor

Variant	Indexatie actieven (niet-actieven)	Voordelen	Nadelen
Bestaand beleid	2,12% (0,08%)	<ul style="list-style-type: none"> • Consistent met beleid • Effect DGR: -1% • Gunstig voor invaardeckingsgraad 	<ul style="list-style-type: none"> • Prijsindexatie nihil • Actieven profiteren 2 keer • Lastig uitlegbaar
Bestaand beleid en verruiming	5% (0,2%)	<ul style="list-style-type: none"> • Consistent met vorige keer • Hoge uitkomst actieven 	<ul style="list-style-type: none"> • Groot verschil indexaties • Lage indexatie niet-actieven • Actieven profiteren 2 keer • Effect DGR -2,3% • Moeilijk uitlegbaar
Verruiming en gelijke aanpassingen	1,5% (1,5%)	<ul style="list-style-type: none"> • Verkleinen verschil indexatie • Toeslag consistent met herrekende inflatiecijfers • Effect DGR -1,9% is acceptabel voor invaren • Beter uitlegbaar 	<ul style="list-style-type: none"> • Bestaand beleid wordt niet gevolgd • Extra onderbouwing nodig voor generatie-effecten

Besluit toeslag 2024

- Bij elk besluit dient het bestuur de belangen van alle belanghebbenden evenwichtig te wegen.
- Het bestuur heeft daarbij meegewogen dat:
 - Het huidige beleid tot niet uitlegbare uitkomsten leidt
 - De herrekende inflaties het vertrekpunt zouden moeten zijn
 - De impact op invaarrisico's niet onnodig vergroot zouden moeten worden

- Het bestuur heeft besloten gebruik te maken van de wettelijke verruiming (en niet het reguliere beleid, dat als leidraad fungeert, te volgen)
- **De indexatie per 1-1-2024 is vastgesteld op: 1,5% voor actieven en niet-actieven**
- ABP indexeert in 2024: 3,03% en bpfBOUW indexeert niet; in lijn met het beeld in de hele sector (voor zover bekend)

Wet Toekomst Pensioenen

Tinka den Arend

- Hoofdpunten nieuwe pensioenregels
- Planning
- Antwoorden op veel gestelde vragen

- Na 15 jaar is er een pensioenakkoord gesloten dat is vastgelegd in de Wet toekomst pensioenen. Tussen nu en 1-1-2028 vindt implementatie van de Wet toekomst pensioenen plaats
- Waarom komen er nieuwe pensioenregels?
 - Pensioenen eerder omhoog
 - Transparanter
 - Betere aansluiting bij arbeidsmarkt
- Wat blijft er hetzelfde?
 - AOW
 - Levenslang aanvullend pensioen via de werkgever
 - We blijven risico's met elkaar delen en samen beleggen: Pensioenen worden net als nu straks ook belegd
 - De kans op een verlaging van ingegane pensioenen blijft klein en de kans op een verlaging wordt bij PPF APG zelfs iets kleiner in het nieuwe stelsel dan in het FTK

Hoofdpunten nieuwe pensioenregels

Planning: beoogde implementatie 1-1-2025

Personeelspensioenfonds

Wet Toekomst Pensioenen

Veel gestelde vragen

Vraag 1

Wat betekent het nieuwe stelsel voor mensen die pensioen opbouwen, voor gepensioneerden en voor mensen die geen pensioen meer opbouwen bij PPF, maar die ook nog niet met pensioen zijn (slapers)?

Antwoord

Individueel inzicht in de hoogte van het pensioen voor en na transitie naar het nieuwe stelsel, kunnen we (nog) niet geven. We verwachten meer persoonlijk inzicht na de zomer te kunnen bieden.

Wel kunnen we een algemeen beeld schetsen van de te verwachten effecten voor verschillende doelgroepen en wat hiervoor van belang is. Komende weken worden het transitieplan en het implementatieplan gepubliceerd op de website. Hierin zijn ook meer concrete cijfers te vinden per leeftijdscohort.

Bij vraag 2 geven we meer inzicht in de mate waarin de effecten afhankelijk zijn van de dekkingsgraad op 31-12-2024.

- Je krijgt straks inzicht in het voor jou persoonlijk gereserveerde pensioenvermogen, de premie, het rendement en het verwachte pensioen.
- Sociale partners zetten de bestaande regeling zoveel mogelijk "as is" over:
 - De premie blijft 27%
 - De regeling voorziet in pensioen bij ouderdom, overlijden of arbeidsongeschiktheid en in premievrije opbouw bij arbeidsongeschiktheid
- Jouw pensioen gaat meer meebewegen met de economie (de mate waarin neemt af met de leeftijd):
 - Het verwachte pensioen gaat omhoog doordat er minder buffers hoeven te worden opgebouwd
 - Bij goed weer is het verwachte pensioen hoger
 - Bij slecht weer is het verwachte pensioen lager
 - Bij grote schokken uitkering uit solidariteitsreserve
 - Compensatie voor afschaffing doorsneesysteem

Effecten voor mensen die pensioen opbouwen

Effecten voor mensen die geen pensioen meer opbouwen bij PPF APG

- Je krijgt straks inzicht in het voor jou persoonlijk gereserveerde pensioenvermogen, het rendement en het verwachte pensioen.
- Jouw pensioen gaat meer meebewegen met de economie (de mate waarin verschilt naar leeftijd):
 - Het verwachte pensioen gaat omhoog doordat er minder buffers hoeven te worden opgebouwd
 - Bij goed weer is het verwachte pensioen hoger
 - Bij slecht weer is het verwachte pensioen lager
 - Bij grote schokken uitkering uit solidariteitsreserve
- De mate waarin de bovenstaande effecten optreden zijn forser dan bij mensen die nog pensioen opbouwen. Als je echter intussen ergens anders pensioen opbouwt, dan zijn de effecten vergelijkbaar.

Personeelspensioenfonds

Effecten voor mensen die pensioen ontvangen

De nieuwe spelregels zijn ook van toepassing voor gepensioneerden. Maar voor gepensioneerden wijzigt er minder:

- Het verwachte pensioen gaat omhoog. Dit gebeurt ook bij goed en slecht weer
- De kans op een verlaging van de ingegane pensioenen wordt kleiner
- Ook op het moment van invaren gaat het ingegane pensioen naar verwachting omhoog, zie ook vraag 2

Personeelspensioenfonds

Vraag 2

Ga ik erop vooruit of achteruit bij invaren? Wat is de te verwachten dekkinggraad bij invaren en welke transitiedoelen zijn er dan mogelijk? Welke risico's zijn er rondom invaren?

Antwoord

Sociale partners hebben afspraken gemaakt over invaren vanaf een dekkinggraad van 105%. Bij een dekkinggraad van 105% blijven ingegane pensioenen gelijk, wordt de reserve beperkt gevuld zodat toekomstige verlagingen van ingegane pensioenen de eerste jaren kunnen worden vermeden en blijven verwachte pensioenen gelijk (mede via een extra bijdrage vanuit de werkgever).

De verwachte invaardekkinggraad is ongeveer 120%. Bij die dekkinggraad gaan alle groepen erop vooruit en kunnen alle invaarvoorwaarden in bepaalde mate worden gerealiseerd.

PPF APG probeert de dekkinggraad te beschermen om met een gunstige dekkinggraad te kunnen invaren.

Veel gestelde vragen

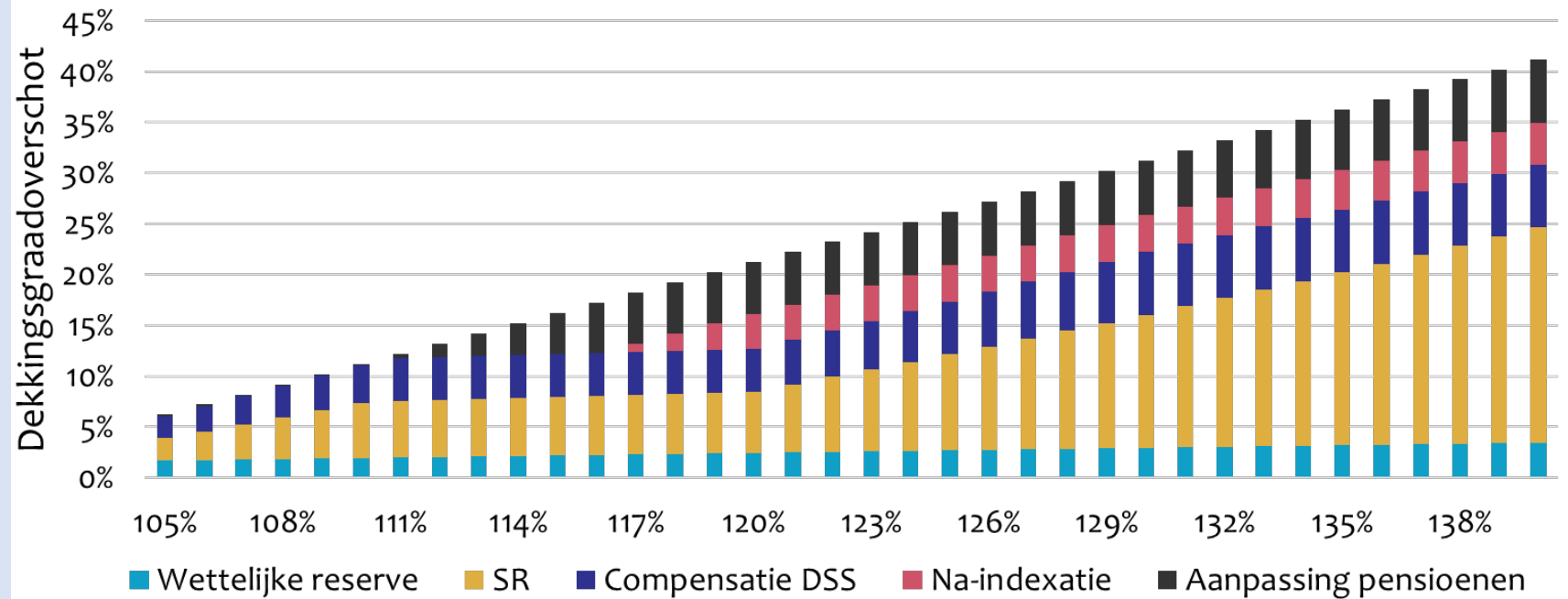

Veel gestelde vragen

Transitiedoelen sociale partners

1. Ten minste gelijke uitkeringen. Gepensioneerden ontvangen ten minste evenveel pensioen voor en na transitie.
2. Ten minste een gelijk verwacht pensioen. Actieven ontvangen ten minste een gelijk verwacht pensioen voor en na transitie.
3. Compensatie afschaffing doorsnee systematiek. Een (gedeeltelijke) compensatie geven aan bepaalde groepen deelnemers om de transitie evenwichtiger te maken.
4. Voorkomen van toekomstige verlagingen.
5. Voorkomen van grote vermogensschokken. Tegenvallende rendementen kunnen worden opvangen vanuit de solidariteitsreserve.
6. Borgen van de indexatieambitie. Gericht op behoud van koopkracht.
7. Inhaalindexatie. Gericht op behoud van koopkracht.

Verdeling dekkingsoverschot

Dekkingsgraad bescherming

- Het is niet mogelijk om de dekkinggraad 100% te beschermen
- Aan de financiële kant zien we 2 risico's met de grootste impact:
 - Rente risico
 - Zakelijke waarden risico (aandelen)
- PPF APG heeft besloten beide risico's te beperken
- Hoe korter de horizon wordt tot het moment van implementatie hoe kleiner de restrisico's

Veel gestelde vragen

Renteafdekking	60%	80%
ALM resultaten op 1-jaars horizon		
Gemiddelde DG	125.0%	123.7%
Slecht weer DG	100.0%	100.6%
Kans DG < 110%	9.7%	9.0%
Kans DG < 105%	4.5%	4.0%
Afbouw aandelen		
	0%	-50%
ALM resultaten op 1-jaars horizon		
Gemiddelde DG	123.7%	123.0%
Slecht weer DG	100.3%	104.2%
Kans DG < 110%	8.9%	6.2%
Kans DG < 105%	4.2%	2.3%

Next Steps

- Het transitieplan, implementatieplan en communicatieplan worden binnen enkele weken gepubliceerd op de website.
- Het invaarbesluit, implementatieplan en communicatieplan worden ook bij de toezichthouders ingediend.
- Komend jaar zal PPF APG ook monitoren of APG in staat is tot een zorgvuldige implementatie.
- De besluitvorming om 1-1-2025 in te varen is daarmee nog niet definitief.
- PPF zal ook komend jaar deelnemersbijeenkomsten organiseren. Daarbij zullen ook verdiepingssessies georganiseerd worden over specifieke onderwerpen, zoals het nabestaandenpensioen.

Personeelspensioenfonds

Dank voor de aandacht!

Tinka den Arend en Pieter Kasse